

V Bruseli 10. apríla 2026
(OR. en, de, hr, hu, sk, sl)

Medziinštitucionálny spis:
2023/0226(COD)

7616/26
ADD 1

CODEC 511
AGRI 205
AGRILEG 62
ENV 268

POZNÁMKA K BODU I/A

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o rastlinách získaných určitými novými genómovými technikami a o produktoch z nich a o zmene nariadenia (EÚ) 2017/625 (prvé čítanie) – prijatie pozície Rady v prvom čítaní a odôvodneného stanoviska Rady = vyhlásenia

Chorvátsko požiadalo, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Chorvátska republika opätovne potvrdzuje svoju pozíciu, že návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rastlinách získaných určitými novými genómovými technikami a potravinách a krmivách z nich a o zmene nariadenia (EÚ) 2017/625 by sa mal náležite zväžiť z troch hlavných hľadísk: poľnohospodárstva, životného prostredia a zdravia. Je tiež potrebné zohľadniť verejnú mienku a zabezpečiť primeranú ochranu spotrebiteľov a ich právo na „slobodu voľby“.

Chorvátska republika podporuje rozhodovací proces založený na vedeckých poznatkoch a posúdení potenciálnych prínosov. Zároveň je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia, zdravia zvierat a životného prostredia a súčasne chrániť udržateľné poľnohospodárstvo a výrobu potravín.

Chorvátska republika by chcela zdôrazniť tieto zásadné obavy, ktoré vyjadrila aj počas rokovaní o znení:

1. V súlade so zásadou subsidiarity by členské štáty mali mať možnosť rozhodnúť o obmedzení alebo zákaze pestovania NGT rastlín na svojom území.
2. Zásada predbežnej opatrnosti nie je dostatočne zaručená, pokiaľ ide o ochranu spotrebiteľa, označovanie a vysledovateľnosť všetkých NGT produktov.
3. Nezaviedli sa žiadne opatrenia na zabránenie potenciálnej kontaminácii životného prostredia NGT rastlinami a žiadne kompenzačné mechanizmy v prípade poškodenia, najmä v súvislosti s ekologickou poľnohospodárskou výrobou.

Chorvátska republika preto nemôže podporiť prijatie nariadenia o rastlinách získaných určitými novými genómovými technikami a potravinách a krmivách z nich, keďže tieto prvky neboli uspokojivo vyriešené.

Maďarsko požiadalo, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Maďarsko považuje inovácie v poľnohospodárstve vrátane využívania nových technológií schopných riešiť kľúčové výzvy, ako sú zmena klímy, potravinová bezpečnosť a udržateľnosť, za dôležité. Pokiaľ ide o nové genómové techniky, uznávame potrebu vytvoriť jasný, transparentný a pevný právny rámec s cieľom zabezpečiť, aby používanie organizmov vytvorených týmito novými technikami nepredstavovalo riziko pre životné prostredie, zdravie ľudí a zvierat a náležité zohľadňovalo záujmy spotrebiteľov aj výrobcov.

Maďarsko počas diskusie o návrhu za posledné tri roky zastávalo názor, že návrh je koncepčne chybný, pretože nezohľadňuje novovytvorené vlastnosti rastlín a/alebo ich potenciálne riziká pri rozdeľovaní rastlín do kategórií NGT1 a NGT2, ale ich rozlišuje len na molekulárnom základe podľa typu, rozsahu a počtu modifikácií. Maďarsko vždy vyjadrovalo obavy v súvislosti s návrhom a neustále vyzývalo, aby sa do regulačného návrhu začlenili tieto kľúčové prvky:

- zohľadnenie zásady predbežnej opatrnosti a použitie individuálneho prístupu, čím sa zabezpečí, že všetky NGT rastliny sa pred uvedením na trh podrobia vedeckému posúdeniu rizika;
- povinné označovanie všetkých NGT produktov s cieľom zabezpečiť vysledovateľnosť a zaručiť právo spotrebiteľov na informovaný výber;
- zabezpečenie dodržiavania záväzkov Maďarska vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv;
- zohľadnenie zásady subsidiarity, čím sa zabezpečí sloboda voľby členských štátov v prípade všetkých NGT rastlín.

Keďže konečné znenie návrhu primerane nerieši obavy, ktoré sme vyjadrili, Maďarsko nemôže podporiť jeho prijatie.

Rakúsko požiadalo, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Rakúsko v zásade uznáva možný potenciál nových genómových techník (NGT). Sú však spojené aj s potenciálnymi rizikami.

Rakúsko víta skutočnosť, že je stále možné upustiť od pestovania NGT rastlín kategórie 2. Kľúčové obavy, ktoré Rakúsko opakovane vyjadrilo, sa však v konečnom znení nezohľadnili. Tieto obavy sa uvádzajú nižšie.

- Podľa názoru Rakúska je nevykonanie posúdenia rizika v prípade NGT rastlín a produktov kategórie 1 v rozpore so zásadou predbežnej opatrnosti, ako aj s Kartagenským protokolom.
- Okrem toho Rakúsko zastáva názor, že spotrebiteľia majú právo na informácie a slobodu voľby. Neexistencia požiadavky na označovanie produktov z NGT rastlín kategórie 1 (s výnimkou rastlinného množiteľského materiálu) výrazne obmedzuje túto slobodu voľby, a preto ju považujeme za neprijateľnú.
- Rakúsko výslovne víta navrhovaný zákaz používania NGT rastlín a produktov z nich v ekologickom poľnohospodárstve. To však vyvoláva otázku, ako ho možno vykonávať bez označovania produktov z NGT rastlín kategórie 1 vrátane krmív bez toho, aby vznikli značné dodatočné náklady pre tých, ktorí pôsobia v odvetví poľnohospodárstva.
- Možnosť patentovania NGT rastlín vyvoláva obavy, že by to mohlo mať negatívny vplyv na malé a stredné šľachtiteľské podniky, čo by ich mohlo vytlačiť z trhu. Podľa názoru Rakúska ustanovenia o transparentnosti týkajúce sa patentov zahrnuté v konečnom znení neriešia zásadné obavy súvisiace s touto otázkou ani neposkytujú právnu istotu.
- Rakúsko sa domnieva, že kritériá rovnocennosti stanovené v prílohe I nemajú vedecký základ. Napriek opakovane vyjadreným obavám nebolo doteraz poskytnuté žiadne vedecké odôvodnenie, prečo by tieto kritériá mali byť rovnocenné s kritériami uplatňovanými v konvenčnom šľachtení. Rakúsko by tiež chcelo poukázať na to, že príloha I sa v súvislosti s kritériami rovnocennosti výrazne odchyľuje od mandátu Rady na rokovanie, najmä pokiaľ ide o skutočnosť, že zo stanoveného horného limitu sú vyňaté genetické modifikácie v intrónoch a regulačných sekvenciách. Podľa názoru Rakúska by si to vyžadovalo ďalšiu diskusiu ešte pred záverečným hlasovaním o znení.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Rakúsko nemôže súhlasiť s prijatím nariadenia.

Slovinsko požiadalo, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Slovinsko sa domnieva, že dohoda o návrhu nariadenia o rastlinách získaných určitými novými genómovými technikami a potravinách a krmivách z nich primerane nerieši viacero kľúčových otázok, najmä pokiaľ ide o posudzovanie rizika, označovanie, výsledovateľnosť, dostupnosť analytických metód a autonómiu členských štátov pri rozhodovaní a v súvislosti s podmienkami výroby.

Slovinsko zdôrazňuje, že súčasný nedostatok vhodných kontrolných nástrojov spolu s možnosťou neúmyselných genetických modifikácií si vyžaduje uplatňovanie zásady predbežnej opatrnosti a dôkladné posúdenie rizika, aby sa zabránilo potenciálnym nepriaznivým účinkom na zdravie ľudí alebo zvierat, na životné prostredie alebo na poľnohospodársku výrobu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Slovinsko nemôže dohodu podporiť a súhlasiť s navrhovaným nariadením v jeho súčasnej podobe a chcelo by zdôrazniť, že inovácie sa musia zavádzať zodpovedným spôsobom na základe spoľahlivých vedeckých dôkazov a tak, aby sa chránilo životné prostredie a zachovala sloboda voľby.

Slovensko požiadalo, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Oceňujeme pokrok vo vývine textu nariadenia, avšak vzhľadom na skutočnosť, že Slovenská republika má naďalej výhrady voči NGT rastlinám kategórie 1, najmä z dôvodu, že návrh nariadenia neumožňuje označovanie NGT rastlín kategórie 1 a produktov z nich naprieč celou výrobnou vertikálou, čím obmedzuje právo spotrebiteľa na informované rozhodnutie, **Slovenská republika bude hlasovať proti návrhu nariadenia.**

Európska komisia požiadala, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Európska komisia opätovne potvrdzuje, že je plne odhodlaná chrániť fungovanie vnútorného trhu a sektor šľachtenia rastlín, najmä v prípade malých a stredných podnikov (MSP).

Na tento účel Komisia v súlade s ustanoveniami kompromisnej dohody pripomína tieto opatrenia, ktoré sú súčasťou textu, ktorý má Rada prijať v prvom čítaní ako svoju pozíciu:

1. Komisia bude pozorne monitorovať vplyv nariadenia o NGT na MSP v európskom sektore osív s cieľom zabrániť tomu, aby vývoj NGT rastlín, a najmä ich patentovanie, viedol k negatívnym vplyvom na trh šľachtenia rastlín, ako je napríklad vylúčenie MSP.
2. Komisia bude dohliadať na vypracovanie kódexu správania, ktorý bude hotový čo najskôr, najneskôr však šesť mesiacov pred začatím uplatňovania nariadenia.
3. Komisia posúdi fungovanie licenčných platforiem a ich využívanie v sektore osív s cieľom zabezpečiť transparentnosť patentov a zjednodušený prístup MSP k licenciám za spravodlivých a primeraných podmienok.
4. Komisia zabezpečí, aby MSP mali prístup k podpore a usmerneniam v patentových záležitostiach súvisiacich s rastlinami s cieľom vyvážiť vzťahy medzi rôznymi aktérmi na trhu šľachtenia rastlín.
5. Komisia si bude plniť všetky oznamovacie povinnosti, medzi ktoré patrí uviesť každých päť rokov správu o vykonávaní nariadenia [(článok 32 ods. 1), posúdenie vplyvu nariadenia (článok 32 ods. 3), posúdenie vplyvu patentových postupov na NGT rastliny (článok 31 ods. 4)] a každých päť rokov správu o fungovaní kódexu správania (článok 30 ods. 7).

6. Komisia v rámci svojho posúdenia podľa článku 31 ods. 4 zváži vhodnosť aktualizácie alebo doplnenia svojho výkladového oznámenia 2016/C 411/03 o niektorých článkoch smernice 98/44/ES o právnej ochrane biotechnologických vynálezov. Komisia posúdi najmä to, či by bolo vhodné a právne uskutočniteľné ďalej spresniť a objasniť kritériá patentovateľnosti vynálezov týkajúcich sa genetických informácií o rastlinách, koncept v podstate biologických procesov a podmienky na udelenie nútenej vzájomnej licencie stanovené v článku 12 uvedenej smernice bez toho, aby bol dotknutý právny rámec stanovený v smernici, a v plnom súlade s medzinárodnými záväzkami EÚ.

7. Pokiaľ systém nefunguje hladko, najmä pokiaľ ide o MSP, Komisia v relevantných prípadoch zváži stanovenie povinných podmienok alebo záruk ako súčasť doložky o preskúmaní stanovenej v článku 31 ods. 10, a to v plnom súlade s medzinárodnými záväzkami EÚ.
